

ZAPISNIK

sa 10. sjednice Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore 27. saziva, održane 09. decembra 2021. godine

Sjednica je počela u 09:15 časova.

Predsjedavao je Dragan Krapović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali/e poslanici/e, članovi/ce Odbora: Genci Nimanbegu, Slaven Radunović, Jelena Božović, Milo Božović, dr Dejan Đurović, mr Danijela Đurović, dr Predrag Sekulić, Jovanka Laličić i Bogdan Fatić.

Sjednici nijesu prisustvovali/e poslanici/e, članovi/ce Odbora: Suada Zoronjić, Nikola Rakočević i Kenana Strujić Harbić.

Sjednici su, u svojstvu predstavnika predlagača, prisustvovali: Janko Odović, državni sekretar u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja, Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata za državni budžet i Ratko Novović, Dragana Nedić i Tamara Ivković, samostalni savjetnici u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja.

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: mr Aleksandar Stijović, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Nebojša Veličković, državni sekretar u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Radovan Bojović, sekretar u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Kimeta Merulić, rukovoditeljka Službe za ekonomsko-finansijske poslove u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Zorica Vojinović, samostalna savjetnica u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ivana Đurović, državna sekretarka u Ministarstvu ekonomskog razvoja, Marko Vukašević, v. d. generalnog direktora Direktorata za investicije u turizmu, dr Ana Tripković Marković, direktorica Nacionalne turističke organizacije Crne Gore, Bojana Mitrić, načelnica Odsjeka za tehničku pripremu i realizaciju projekata visokogradnje u Upravi javnih radova i Žarko Četković saradnik u Upravi javnih radova.

Rad sjednice nijesu pratili predstavnici medija.

Pošto je konstatovano da postoji kvorum za rad i punovažno odlučivanje, za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

-Usvajanje Zapisnika sa Osme sjednice Odbora-

-Usvajanje Zapisnika sa Devete sjednice Odbora-

1. Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu;
2. Inicijativa za kontrolno saslušanje mr Aleksandra Stijovića, ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i prof. dr Ratka Mitrovića, ministra ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, br. 00-63-10/21-36/2, koju je podnio poslanik dr Dejan Đurović;
3. Izvještaj sa konsultativnog saslušanja mr Jakova Milatovića, ministra ekonomskog razvoja, na temu: „Analiza turističke sezone u 2021. godini i dalji koraci u pravcu razvoja turizma u Crnoj Gori“;

4. Tekuća pitanja.

*-Zapisnik sa Osme sjednice usvojen je jednoglasno-
-Zapisnik sa Devete sjednice usvojen je jednoglasno-*

1. **PRVA TAČKA DNEVNOG REDA – PREDLOG ZAKONA O BUDŽETU ZA 2022. GODINU**

Predsjednik Odbora Dragan Krapović upoznao je prisutne da Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje, kao zainteresovano radno tijelo, shodno članu 137 stav 2 Poslovnika Skupštine, razmatra Predlog zakona o budžetu u dijelu koji se odnosi na oblasti koje u skladu sa svojim nadležnostima prati i dostavlja mišljenje matičnom odboru – Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, shodno članu 137 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore. Podsjetio je da su putem pisarnice, 07. decembra 2021. godine članovima Odbora dostavljeni dopisi koje je predsjedniku Odbora uputila direktorica Nacionalne turističke organizacije (zavodni br. 00-63-10/21-39), a odnose se na budžet Nacionalne turističke organizacije Crne Gore u odnosu na konkurentске destinacije.

Janko Odović, državni sekretar u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja istakao je da je strateški cilj ekonomske politike ove Vlade ostvarivanje pametnog, održivog i inkluzivnog ekonomskog rasta koji će doprinijeti unaprjeđenju života svih njenih građana. Govoreći o fiskalnoj politici kao glavnom instrumentu ekonomske politike u periodu od 2021-2024. godine rekao je da je glavni cilj fiskalne politike stabilizacija makroekonomskog ambijenta i javnih finansija u 2021. godini i stvaranju uslova za dinamičan ekonomski rast od prosječno 5% u periodu od 2022-2024. godine. Ukazao je da je budžetski deficit sa 10.2% BDP-a u 2020. godini smanjen na 3,8% BDP- u 2021. godini.

Predlogom budžeta za 2022. godinu predviđeni su primici u iznosu od 2.465.690.867,24 €, koji je raspoređen po sljedećoj strukturi: Tekući budžet 1.017.588.781,10 €; Budžet državnih fondova 828.157.697,38 €; Kapitalni budžet 248.305.989,86 €; Transakcije finansiranja izdataka 328.188.396,55 €; Rezerve 42.452.002,37 €. Izvorni prihodi u 2022. godini projektovani u iznosu od 1.967.755.977,36 € ili 37,08 % BDP-a i veći su za 4,7% u odnosu na planirane izvorne prihode za 2021. godinu. Veliki uticaj na povećanje prihoda ima povećanje minimalne zarade i smanjenje poreskog opterećenja troškova rada koji su definisani u okviru programa „Evropa sad“ jer se država odriče djela prihoda u korist zaposlenog i poslodavca. Najveći dio izgubljenih prihoda će se kompenzovati kroz instrumente fiskalne politike, oporezivanja proizvoda koji imaju negativan uticaj na zdravlje stanovništva, progresivno oporezivanje dohotka i ostvarene dobiti, oporezivanje neprijavljenog prihoda, koji su predloženi u okviru seta zakonskih akata koji prate Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu. Ukupni izdaci budžeta za 2022. godinu projektovani su na nivou od 2.172.858.979,67 € ili 40,95 % BDP –a i veći su za 117 mil. € u odnosu na planirane izdatke za 2021. godinu.

Upoznao je Odbor da su budžetska sredstva za Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede projektovana u iznosu od 40.245.632,68€ i veća su u odnosu na 2021. godinu kada su iznosila oko 34,045 mil.€, za Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma za 2022. godinu planirana su sredstva u iznosu od 7.115.185,13

€ i manja su u odnosu na 2021. godinu kada su iznosila 8.142.886,91€, za Ministarstvo ekonomskog razvoja u okviru programa Turistička djelatnost predviđena su sredstva u iznosu od 2.667.704,85 € i manja su u odnosu na 2021. godinu kada su iznosila 8.348.472,33 €. U odnosu na 2021. godinu uvećana su sredstva za Upravu za šume, Upravu za vode, Upravu za bezbjednost hrane veterinu i fitosanitarne poslove, Agenciju za zaštitu prirode i životne sredine, Upravu javnih radova, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju, dok predviđena sredstva za Nacionalnu turističku organizaciju iznose 933.444,57 € što je smanjenje u odnosu na 2021. godinu kada su iznosila 2.859.138,32 €. Navedeni iznosi ne uključuju izdvajanja u cilju sprovođenja objedinjenih javnih nabavki te se u okviru sredstava Uprave za katastar i državnu imovinu a za potrebe pomenutih državnih organa planiraju dodatna sredstva u iznosu od 0,30 mil. €. U nastavku je obrazložio programe i aktivnosti koji su predviđeni u okviru svake potrošačke jedinice.

Radovan Bojović, sekretar u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma u svom uvodnom izlaganju naveo je aktivnosti koje je Ministarstvo započelo tokom 2021. godine i upoznao da je budžet Ministarstva koncipiran kroz dva programa, pet potprograma i 16 aktivnosti, da je predlog budžeta bio 11 mil. €, a da su nakon pregovora sa Ministarstvom finansija i socijalnog staranja odobrena sredstva u iznosu od 7,1 mil. €. Upoznao je da predviđena budžetska sredstva za potrošačke jedinice nad kojima Ministarstvo vrši nadzor, nakon korekcije Ministarstva finansija i socijalnog staranja iznose: za Upravu javnih radova 0,80 mil. €, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju 1,7 mil. €, Agenciju za zaštitu prirode i životne sredine 2,1 mil.€. Predlogom kapitalnog budžeta za 2022. godinu za Upravu javnih radova, nakon korekcije Ministarstva finansija i socijalnog staranja odobren je iznos od preko 103 mil. €, za realizaciju 268 projekata.

Mr Aleksandar Stijović, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede naveo je da je za Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Predlogom zakona o budžetu za 2022. godinu opredijeljeno 40,245 mil. €, što je povećanje u odnosu na prošlu godinu kada su opredijeljena sredstva iznosila 34,046 mil.€. Istakao je da je Ministarstvo ovim Predlogom zakona tražilo oko 69 mil.€, da odobrena sredstva budžetom samo održavaju postojeći sistem dok bi razlika u odnosu na tražena sredstva služila kao razvojna komponentu u poljoprivredi. Objasnio je da su najznačajnije aktivnosti koje su uticale na predlog za povećanje budžetskih sredstava odnose na mjere ruralnog razvoja i unapređenje uslova za život i rad na selu. U odnosu na zahtjev svih opština u Crnoj Gori da su im potrebna sredstva u iznosu od 10,6 mil.€ da bi obezbijedili vodu u selima u Crnoj Gori, budžetom za 2022. godinu odobreno je 1,3 mil.€. Rekao je da je ideja ovoga Ministarstva omogućiti razvojnu komponentu poljoprivrede kroz povraćaj stočnog fonda koji je u posljednjih desetak godina u drastičnom padu, što nije moguće sa ovim raspoloživim sredstvima koja samo održavaju postojeći sistem. Ocijenio je da najavljeni program „Evropa sad“ ne pogađa nezaposleno stanovništvo i one koji žive i rade na selu i dohodak stvaraju od poljoprivrede. Naveo je da se kroz mjeru preuzimanja i plaćanja po pašnjacima radi na mapiranju svih površina u državnom vlasništvu koje bi se licitacijom ponudile na tržištu i upotrijebili u svrhu primarne proizvodnje u poljoprivredi.

Rekao je da je zahtjev Ministarstva za dodjelu budžetskih sredstva za program poljoprivreda tražen u iznosu od 56 mil. €, da je odobren značajno manji iznos koji je dovoljan za održavanje postojećeg sistema i da ukoliko se želi podići sektor poljoprivrede potrebno je opredijeliti dodatnih 10 mil. €. Ocijenio je da za državu

sredstva od oko 10 mil.€ ne predstavljaju puno u odnosu na korist od kapitalnih investicija prema poljoprivredi. S obzirom da Crna Gora uvozi oko 80% hrane, smatra da je razvojna šansa za poljoprivredu domaća proizvodnja, za koju postoji ogroman potencijal kroz neiskorišćene površine livada i pašnjaka u državnom vlasništvu i povećanju stočnog fonda, posebno ako se uzme u obzir činjenica da je nekad stočni fond bio i do četiri puta veći.

Ivana Đurović, državna sekretarka u Ministarstvu ekonomskog razvoja, izrazila je zahvalnost Ministarstvu finansija i socijalnog staranja na opredijeljenim sredstvima za sektor turizma koji je planiran u iznosu od 2,67 mil. €. Istakla je da se program Turistička djelatnost sastoji od 4 potprograma i 14 aktivnosti. U okviru potprograma Strateško planiranje u turizmu opredijeljena su sredstva koja se odnose na izradu Programa razvoja nautičkog turizma i Program razvoja sportskog turizma. Kada je riječ o digitalizaciji u turizmu i praćenju prometa istakla je da su opredijeljena sredstva u iznosu od 50 hiljada eura za izradu novog centralnog turističkog registra. Za projektne aktivnosti međunarodne saradnje u oblasti turizma opredijeljena su sredstva od oko 337 hiljada eura, od čega se najveći dio odnosi na IPA projekte, a ostatak na kontribuciju za članstvo u domaćim i stranim međunarodnim organizacijama, gdje se prije svega misli na Svjetsku turističku organizaciju koja je trenutno angažovala 4 konsultanta koji pomažu u definisanju programa koji će turističkoj privredi pomoći u oporavku nakon pandemije. Za jačanje turističkog tržišta i podsticaj u oblasti turizma opredijeljeno je oko 700 hiljada eura, koja se odnose na turističku signalizaciju, subvencije za turističku privredu, razvoj ruralnog turizma, dok je za projekat sigurnosti u turizmu „Be safe“ opredijeljeno oko 80 hiljada za stabilan i kontrolisan rast ove privredne grane imajući u vidu prisustvo sive ekonomije u ovoj oblasti. Što se tiče unapređenja turističke infrastrukture sa pratećim sadržajima opredijeljena su sredstva u iznosu od 194 hiljade eura od čega se najveći dio odnosi na održavanje planinskih staza. Od ostalih aktivnosti koje su planirane za unapređenje turističke infrastrukture istakla je realizaciju aktivnosti koje proističu iz Akcionih planova za Strategiju razvoja ruralnog, kulturnog i zdravstvenog turizma, digitalizaciju u turizmu, jačanje on-line platforme i video materijala za promociju turizma. Kad je riječ o aktivnostima koje se odnose na podsticanje promocije investicija u turizmu, pojasnila je da se konsultantske usluge u iznosu od 380 hiljada eura odnose na konsultantske usluge iz domena praćenja investicionih ulaganja shodno ugovorenim obavezama za angažovanje procjenitelja projekta „Luštica Bay“, supervizora za projekat „Mamula“, kontrolore za projekte „VTK Mediteran“ i „Kolašin 1600“ i kontrolora za praćenje realizacije privatizovanih ugovora. Osim toga, ovim sredstvima je predviđena izrada Studije izvodljivosti za rekonstrukciju stare i izgradnju nove žičare na Savinom kuku. Govorila je šta podrazumijevaju međunarodne i domaće investicione promotivne aktivnosti, studijska putovanja i stručna usavršavanja i značaju sredstava opredijeljenih za obuku i stručno usavršavanje zaposlenih sve u cilju sticanja posebnih vještina u domenu promocije investicionih potencijala i sposobnosti da samostalno sprovode projekte. Istakla je da se po prvi put radi analiza regulativnog okvira u turističkoj industriji sa predlogom mjera za unapređenje biznis ambijenta za investiranje u turizam i ugostiteljstvo. Za 2022. godinu najavila je donošenje novog Zakona o turizmu i ugostiteljstvu, izmjene ili dopune važećih zakona koji su predmet postupanja Direktorata za normativne poslove i upravni postupak a koji se odnose na: Zakon o turističkim organizacijama, Zakon o boravišnim taksama, Zakon o skijalištima, Zakon o planinskim stazama i Zakon o raftingu.

Dr Ana Tripković Marković, direktorica Nacionalne turističke organizacije Crne Gore (NTO) istakla je da je na ovu poziciju stupila nakon što je Vlada uputila Skupštini Predlog zakona o budžetu za 2021. godinu, tako da je realizovala budžet koji je naslijedila. Ukazala je na probleme sa neizvršenjem budžetskih sredstva za NTO za prethodnu godinu u visini iznosa od oko 1 milion eura opredijeljenih za saradnju sa avio kompanijama i ako se izuzme ova stavka, realizacija budžeta za NTO je u potpunosti realizovana. Istakla je da je Predlogom budžeta za 2022. godinu opredijeljeno oko 70% manje sredstava u odnosu na prethodnu godinu, ocijenila je nedovoljnim opredijeljena sredstva za realizaciju aktivnosti u iznosu od 300.000,00 €, koje se odnose na kompletan destinacijski marketing i menadžment. Skrenula je pažnju da je na osnovu detaljne analize koju je uradila NTO utvrđeno da Predlog zakona nije usklađen sa postojećom zakonskom regulativom. Istakla je da na osnovu postojeće Metodologije prikupljanja namjenskih sredstava za boravišnu taksu, članski doprinos i turističku taksu u posljednjih desetak godina NTO je bila uskraćena za nekih 13 mil.€ o čemu su u decembru mjesecu tekuće godine upoznali dopisom Ministarstvo finansija i socijalnog staranja i Ministarstvo ekonomskog razvoja, što je značajno uticalo na sve razvojne projekte koji se tiču turističke djelatnosti. Pored ovoga, ovakav način prikupljanja i raspodjele sredstava onemogućava trošenje namjenskih sredstava u vrijeme kad su najpotrebnija za pripremu sezone. Istakla je da su 2018. i 2021. godine dvije različite nezavisne revizorske kompanije dale uzdržano mišljenje na sve pomenute probleme u vezi trošenja namjenskih prihoda. Kako se Predlogom budžeta za 2022. godinu namjenski prihodi NTO nalaze na prihodnoj strani budžeta Crne Gore, ukazala je na članove Zakona o turističkim organizacijama i Zakona o boravišnoj taksi koji jasno propisuju da su prihodi od boravišne takse, turističke takse i članskog doprinosa opredijeljeni za rad i funkcionisanje programa rada NTO. Na osnovu ovoga postavlja se pitanje gdje se uplaćuju namjenska sredstva za rad NTO. Smatra da je jedina ispravna metodologija ona koju koriste lokalne turističke organizacije da se otvori prelazni račun na kojem će Ministarstvo finansija evidentirati prihode i isti se preusmjeravati na račun NTO-a. Ukazala je na procenat sredstava koji opštine opredijeljuju za rad lokalnih turističkih organizacija i naglasila da Crna Gora u apsolutnom i relativnom smislu izdvaja budžetom najmanje sredstava za rad NTO, u poređenju sa zemljama iz okruženja. Izrazila je bojaznost da ukoliko se nastavi sa ovakvom praksom da se neće realizovati mnoge aktivnosti na razvoju turizma.

Genci Nimanbegu, zamjenik predsjednika Odbora zahvalio je ministru Stijoviću na prisustvu sjednici i postavio pitanje državnom sekretaru u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja zašto na sjednice Odbora ne dolazi ministar Milojko Spajić. Izrazio je podršku direktorici Nacionalne turističke organizacije i ocijenio da je programsko bužetiranje novo za Crnu Goru i ono će predstavljati prepreku za one institucije koje nijesu obučene u skladu sa načinom rada a da se to primjećuje na osnovu izlaganja predstavnika potrošačkih jedinica koji su dobili manji iznos sredstava u odnosu na njihove zahtjeve. Shodno tome, postavlja se pitanje da li su programske politike Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede usaglašene sa programima Ministarstva ekonomskog razvoja budući da oba ministarstva imaju program podrške ruralnim područjima. U odnosu na Predlog budžeta za 2022. godinu sugerisao je da se u program aktivnosti za Strategiju nautičkog turizma uključi i Opština Ulcinj i da nadležno ministarstvo obrati pažnju na dvojezičnost turističke signalizacije, odnosno da turistička signalizacija u Opštini Ulcinj bude i na albanskom jeziku. Konstatovao je da za programsko bužetiranje koje je ovako predstavljeno nedostaju zajedničke studije i

ciljevi razvoja ekonomije u Crnoj Gori jer se radi o više sektorskih politika koje nijesu kompatibilne. Postavio je pitanje predstavnicima Ministarstva ekologije prostornog planiranja i urbanizma, na koji način planiraju sprovesti 268 projekata sa oko 100 miliona eura preko Uprave za javne radove ako je prosječna cijena projekata oko 300 hiljada eura i ako Uprava javnih radova ove godine nije otvorila tender za projekat kaldrisanja Starog grada u Opštini Ulcinj.

Poslanik dr Predrag Sekulić ocijenio je ovaj budžet nerealnim s osvrtom na opšte karakteristike prihodne strane, podsjetio da je u prethodnoj godini realizacija projekata preko Uprave javnih radova ostvarena na nivou od 45% i da shodno tome nije realno planirati za sljedeću godinu 300 projekata sa istim kapacitetom. Istakao je da je visok rast prihoda od turizma u tekućoj godini plaćen cijenom ljudskih života. S obzirom da je za očekivati da će i sljedeća godina biti pandemijska, pružio je podršku Nacionalnoj turističkoj organizaciji u zahtjevu za povećanje sredstva za rad. Mišljenja je da ne treba zaustavljati razvoj turizma, već da treba nastaviti sa razvojem kroz diverzifikaciju turizma, a kad je riječ o sektoru poljoprivrede, smatra da se mora koristiti razvojna šansa poljoprivrede i da nije dobro samo održavati postojeće stanje. Istakao je da je neophodno obezbijediti sredstva za kvalitetnu izradu planske dokumentacije koja je jako važna za potencijalne investicije.

Predsjednik Odbora Dragan Krapović složio se da nije dobro zbog diverzifikacije ekonomije turizam stavljati po strani, dok je komentar poslanika Sekulića da je uspješna turistička sezona plaćena izgubljenim životima ocijenio neprihvatljivim. U prilogu tome iznio je uporedne podatke o broju oboljelih i broju preminulih u odnosu na prvih deset mjeseci 2020. godine i prvih deset mjeseci 2021. godine, koji pokazuju da je u zemljama u okruženju i nekim zemljama Evrope u 2021. godini broj oboljelih i preminulih po nekoliko puta viši u odnosu na 2020. godinu, što govori da Crna Gora nije jedina zemlja sa ovakvim podacima i zamolio da se prestane sa zloupotrebom života građana u svrhu ostvarivanja političkih poena.

Poslanik dr Predrag Sekulić rekao je da nije prvi put da vode ovu polemiku i ukazao da je dobro napraviti uporednu statistiku o broju preminulih i broju oboljelih u Crnoj Gori za 2020. godinu, kada nije bilo vakcine a postojala je kontrola na granicama i 2021. godinu sa dostupnim vakcinama a bez kontrole na granicama. Podsjetio je da je prethodna Vlada zatvorila granice za ulazak u Crnu Goru prevashodno da bi sačuvala zdravlje građana u Crnoj Gori. Postavlja se pitanja zašto aktuelna Vlada nije dozvolila ulazak u zemlju onima sa potvrđama o vakcinaciji ili PCR testiranim licima kako su uradile neke zemlje u okruženju.

Predsjednik Odbora Dragan Krapović saopštio je podatke o broju oboljelih i preminulih za Crnu Goru u odnosu na 2020. i 2021. godinu i podaci ne odstupaju u odnosu na već saopštene podatke u zemljama okruženja i Evropske unije, koje su ograničile ulazak u njihovu zemlju.

Poslanica mr Danijela Đurović je ukazala da postoji zabrinutost oko prihodne strane Predloga budžeta za 2022. godinu, posebno imajući u vidu da ona zavisi od nekih zakonskih rješenja koja treba da budu predmet rasprave i odlučivanja u Skupštini i koliko će to uticati na životni standard građana. Imajući u vidu da je turizam glavna privredna grana, koja čini oko 25% BDP-a, izrazila je zabrinutost povodom

opredijeljenih sredstava za rad Nacionalne turističke organizacije, posebno u djelu usklađenosti pojedinih zakonskih rješenja koja se tiču rada i finansiranja turističkih organizacija. Postavila je pitanje u vezi sa finansiranjem ustanove Dnevni centar za djecu i omladinu sa teškoćama u razvoju. Polazeći od toga da je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede kvalitetno realizovalo budžet za 2021. godinu, da je za 2022. godinu planiran iznos za održavanje postojećeg sistema, a da Crna Gora uvozi 80% hrane iako ima značajan prirodni potencijal, mišljenja je da je potrebno obezbijediti dodatna sredstva koja zahtjeva Ministarstvo kako bi se unaprijedio sektor poljoprivrede i ostale prateće grane. Shodno tome, sugerisala je da Odbor po ovom pitanju iznese mišljenje da predložena sredstva nijesu dovoljna za realizaciju planiranih aktivnosti. Kako je za Ministarstvo ekologije, planiranje prostora i urbanizma umanjen iznos u odnosu na njihov zahtjev, postavlja se pitanje na koji način će se realizovati programi predviđeni Predlogom budžeta za 2022. godinu za ovu potrošačku jedinicu. Obzirom da je najavljeno da se Prostorni plan Crne Gore završava do sredine marta 2022. godine predložila je predsjedniku Odbora da se tokom januara zakaže sjednica povodom donošenja ovoga planskog dokumenta kako bi se upoznali sa dinamikom realizacije, posle Ustava Crne Gore, najvažnijeg akta. Pored toga, sa umanjenim sredstvima za ovu potrošačku jedinicu postavila je upitnim plan osnivanja Zavoda za planiranje prostora i urbanizam. Postavila je pitanje vezano za sprovođenje programa monitoringa svih segmenata životne sredine. Kako je najavljena izrada novog Zakona o upravljanju komunalnim otpadom i Zakona o komunalnim djelatnostima, mišljenja je da zbog svih manjkavosti prethodnih zakona i potpuno strateški različitih pristupa u upravljanju komunalnim otpadom trebalo bi sprovesti javnu raspravu prije koncipiranja zakona kako bi se uključili svi društveni akteri iz ove oblasti. Postavila je pitanje šta podrazumijevaju konsultantske usluge za praćenje privatizacije HTP „Boka“ u Herceg Novom ako se zna da je taj turistički kompleks u potpunosti rasprodan i da je predmet državnog tužilaštva. Osvrnula se na Strategiju razvoja nautičkog turizma i predložila da se pokrenu aktivnosti vezane za „Luku Zelenika“ u Herceg Novom koja je međunarodna luka za robni promet i može biti značajan potencijal za razvoj Herceg Novog.

Poslanica Jelena Božović istakla je da u odnosu na uvodno izlaganje predstavnika predlagača i onoga sa čim je imala priliku da se upozna kroz budžetski plan za narednu godinu primjetno da ovaj budžet ne garantuje nova radna mjesta, ne predviđa zapošljavanje u realnom sektoru, ne daje značajnu podršku poljoprivredi i ne znači bolju i drugačiju turističku ponudu u odnosu na ono što je radila prethodna Vlada. Navela je da i pored obećanja premijera Zdravka Krivokapića da će se za ovu godinu smanjiti broj nezaposlenih lica, da će se kroz nove investicije otvoriti nova radna mjesta, u ovoj godini bez posla je ostalo 11.000 ljudi dok je nezaposleno 54.000 lica. Kako Vlada u prethodnom periodu nije stvarala nova radna mjesta a planirano je smanjenje broja zaposlenih u javnom sektoru, ocijenila je da su sektori poljoprivrede i turizma oblasti gdje postoji prostor za otvaranje novih radnih mjesta. Kad je u pitanju izdvajanje za socijalne kategorije rekla je da ministar finansija i socijalnog staranja Miloško Spajić u prethodnom periodu nije posjetio nijedan dnevni centar za najugroženije kategorije stanovništva. Imajući u vidu da se plan o povećanju minimalne zarade najmanje tiče sektora poljoprivrede, a da su jedan dio nezaposlenih lica budući potencijalni poljoprivrednici, smatra da je potrebno za narednu godinu opredijeli više sredstava za sektor poljoprivrede. Ukazala je da poslanici ne učestvuju aktivno u pripremi budžeta i da Ministarstvo finansija ne uvažava predloge poslanika koje daju na sjednicama u Skupštini. Kako se iz izlaganja ministra Stijovića moglo čuti da su lokalne samouprave po

osnovu vodovoda i ostalih infrastrukturnih ulaganja zahtijevale sredstva u iznosu od 10 miliona eura, a da je od strane Ministarstva finansija odobreno oko 1,3 milion eura, može se vidjeti da nijesu uvaženi zahtjevi lokalnih samouprava, imajući u vidu da su voda i putna infrastruktura najvažnije za život i rad u ruralnim područjima. Interesuje se na koji način je moguće izgraditi „Kuću voća“ u Andrijevići za koju je opredijeljeno 160 hiljada eura za 2022. godinu, bez planova za 2023. i 2024. godinu, ako se zna da je za realizaciju ovoga projekta bilo potrebno 500 hiljada eura potrebnih za izgradnju trafostanice i drugih važnih ulaganja. Posebno je istakla da i pored apela koje je upućivala na sjednicama Odbora da su Berane zapostavljene kao opština i da su potrebna veća ulaganja u turizam i poljoprivredu, u okviru budžeta za 2022. godinu, unutar stavke unapređenje turističke ponude, nigdje se ne pominje ulaganje u Opštinu Berane. S obzirom da se budžet za Opštinu Berane ni ovim Predlogom budžeta nije promijenio, iako je ministar ekonomskog razvoja Jakov Milatović nedavnom posjetom konstatovao loše stanje u toj opštini, najavila je amandmansko djelovanje na ovaj Predlog zakona i najavila da će biti uzdržana po pitanju glasanja na ovoj tački dnevnog reda.

Poslanica Jovanka Laličić ukazala je da današnja rasprava o budžetu i prikazani odnosi rada između pojedinih organa u državnoj upravi pokazuju da treba razmisliti o izmjenama Uredbe o načinu rada državne uprave. Kad je riječ o programskom budžetiranju, podsjetila je da je prethodna Vlada započela programsko budžetiranje i da su ovo početni koraci koji zahtijevaju još rada na unapređenju tog segmenta. Ukazala je da u ovim oblastima nije prepoznato rodno odgovorno budžetiranje i da se moglo kroz oblasti turizma i poljoprivrede naći prostora za nova radna mjesta. Istakla je, da je ovaj budžet nerealan jer planirani prihodi nemaju pravno utemeljenje. Interesovala se da li su zahtjevi Opštine Tivat za kapitalni budžet bili veći u odnosu na predviđena sredstva u iznosu od oko 32 hiljade eura.

Poslanik Bogdan Fatić rekao je da se iz izlaganja predstavnika određenih potrošačkih jedinica moglo čuti da su predstavnici nekih potrošačkih jedinica zadovoljni a neki nijesu predviđenim budžetskim sredstvima za 2022. godinu. Kako je turizam privredna grana na koju se u smislu ekonomskog uticaja naslanjaju i druge privredne grane i da brojni mali privrednici i poljoprivredni proizvođači imaju benefite od realizacije turizma, iznenađen je da su predstavnici sektora turizma zadovoljni izdvajanjem sredstva za ovu oblast u iznosu od 2,6 mil.€, ako se uzme u obzir činjenica da se za unapređenje turističkog ambijenta za 2022. godinu planira smanjenje sredstava od 82%. Shodno tome, postavio je pitanje koliko je realna Vladina politika da se za narednu godinu opredijele značajno manja sredstva za dalji razvoj turizma, kakav će to imati uticaj na ostale privredne grane i da li je prilikom pripreme budžeta održana javna rasprava i konsultacije sa turističkim poslenicima, i ako jesu, kakav je njihov odnos prema najavljenim izdvajanjima za oblast turizma. Istakao je da je neophodno povećanje budžeta u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, naročito ako se uzme u obzir povećanje cijena ulaznih sirovina u oblasti poljoprivrede koje najviše pogađaju sjeverni region i da opštine sjevernog regiona polažu ozbiljne nade u razvoj ruralnog i skijaškog turizma za koji je neophodno infrastrukturno ulaganje kroz kapitalni budžet. Kako je kapitalni budžet za narednu godinu planiran u iznosu od 248,3 mil. € i veći je za oko 45 mil. € u odnosu na prethodnu godinu, skrenuo je pažnju na lošu realizaciju kapitalnog budžeta u prvih osam mjeseci 2021. godine koja je ostvarena na nivou od 60% planiranog, odnosno od 139,3 mil.€ planiranih sredstva, realizovano je 83,1 mil.€.

Predsjednik Odbora, Dragan Krapović istakao je da nije zadovoljan opredijeljenim sredstvima za ove potrošačke jedinice i dodao da mišljenje koje će predložiti neće biti u pravcu podrške ovakvom Predlogu budžeta i da se ima vremena da se kroz amandmansko djelovanje isprave nedostaci koji se danas evidentiraju. Opredijeljena sredstva za Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede su jedan od najvažnijih segmenata na današnjem dnevnom redu, da su sredstva u odnosu na prošlu godinu povećana za 6 miliona eura, ali da je to, po riječima ministra, dovoljno samo za održavanje postojećeg sistema. S tim u vezi, u odnosu na zahtjev Ministarstva za dodatnim sredstvima od oko 10 mil.€, smatra da odobren iznos od 1,3 miliona eura nije dovoljan za razvoj ovoga sektora, imajući u vidu značaj putne infrastrukture i dostupnost vode u ruralnim područjima. Kad je riječ o Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, osvrnuo se na predviđen iznos sredstava i istakao da je Poglavlje 27 - Životna sredina i klimatske promjene jedno od najzahtjevnijih pregovaračkih poglavlja i shodno tome smatra da je za ovu potrošačku jedinicu trebalo da postoji više senzibiliteta prilikom opredijeljivanja sredstva. Polazeći od toga da turizam predstavlja srž ukupne crnogorske privrede i važan aspekt nadležnosti ovoga Odbora, kao i činjenicu da je turizam u ovoj godini sa prihodom od 700 miliona eura održao crnogorsku ekonomiju, ovu Vladu i socijalni mir u političkim okolnostima koje su bile prisutne tokom 2021. godine, izrazio je nazadovoljstvo planiranim sredstvima za 2022. godinu za turističku djelatnost. Ukazao je da je Predlogom zakona za 2022. godinu, za Ministarstvo ekonomskog razvoja, pod čijom nadležnošću pripada turistička djelatnost, opredijeljeno 12,6 % manje sredstava u odnosu na 2021. godinu. Kad je u pitanju program turistička djelatnost ukazao je da predviđena sredstva za 2022. godinu iznose 2,67 mil. € što je za 68% manje u odnosu na 2021. godinu. U okviru tog programa predviđeno je za potprogram Strateško planiranje i međunarodna saradnja povećanje za oko 25%, dok se najznačajnije smanjenje odnosi na potprogram Unaprjeđenje turističkog ambijenta za koji je opredijeljeno 1,3 mil. €, što je za 82 % manje u odnosu na 2021. godinu i ovo smanjenje se najviše odnosi na stavku subvencija za turističku privredu koje su planirane u iznosu od 500 hiljada i manja su za oko 93% u odnosu na 2021. godinu. Imajući u vidu da je pandemija i kriza izazvana virusom Kovid-19 i dalje aktuelna, smatra nedopustivim i neopravdanim da su subvencije turističkoj privredi umanjene za oko 93%. Ako se uzme u obzir planirano smanjenje subvencija za turističku privredu i činjenicu da ova Vlada nije odlučila da produži sniženu stopu PDV-a na pružanje usluga hrane i smještaja u turizmu, mišljenja je da takav odnos prema turizmu narušava konkurentnost, turističku ponudu i kapacitete za vođenje adekvatnog destinacijskog menadžmenta. Posebno je istakao veliko smanjenje od 67% sredstava za rad Nacionalne turističke organizacije. Upoznao je da su prihodi koje ostvaruje NTO namjenski prihodi i smatra da je ovakav pad neobjašnjiv za organizaciju koja vodi destinacijski menadžment posebno ako se uzme u obzir iznos sredstava koji konkurentne zemlje ulažu u destinacijski menadžment. Uvidom u Predlog zakona o budžetu za 2020. godinu može se vidjeti da je za program Turistička djelatnost bilo predviđeno oko 3,8 mil. € od čega je za Nacionalnu turističku organizaciju izdvojeno oko 2,3 mil.€. što je 60% ukupnih izdvajanja u ovoj oblasti, da je Zakonom o budžetu za 2019. godinu taj odnos bio oko 79%, dok je Predlogom zakona za 2022. godinu odnos Nacionalne turističke organizacije u programu turistička djelatnost, sa predviđenim sredstvima od oko 0,93 mil.€ sveden na iznos od 35%. U poređenju sa planiranim smanjenjem sredstava za destinacijski menadžment od 67%, naveo je da je u budžetu za 2021. godinu ukupan iznos za konsultantske usluge iznosio oko 694 hiljade eura, a da je

Predlogom budžeta za 2022. godinu planiran iznos oko 1,3 miliona eura, što je više za 46 % . Pored toga, u odnosu na budžet iz 2021. godinu naveo je koliko su povećani izdaci po osnovu ugovora o djelu, bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca i neto zarada. Uzimajući sve ovo u obzir smatra da se ovim Predlogom zakona narušava turistička djelatnost u Crnoj Gori, izrazio je nezadovoljstvo odnosom Vlade prema turizmu u Crnoj Gori i da je zbog ovakvih pokazatelja potrebno formirati Ministarstvo turizma kako bi ova djelatnost dobila adekvatan tretman shodno presudnom značaju za ukupnu ekonomiju Crne Gore. Istakao je da mišljenje ovoga Odbora mora jasno tangirati ovu problematiku i pozova nadležno Ministarstvo da shvati značaj turizma, destinacijskog menadžmenta i rada Nacionalne turističke organizacije.

Mr Aleksandar Stijović, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede odgovarajući je na pitanja poslanika pojasnio je da je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede dobilo 6,2 mil. eura više u odnosu na prethodnu godinu tako da se ne može govoriti o nezadovoljstvu sa opredijeljenim sredstvima. Smatra da 170.000 nezaposlenih lica i veliki broj ljudi koji su zaposleni, žive od poljoprivrede, što je polovina stanovništva koja je povezana sa ovim sektorom i da je važno stvoriti uslove za rad i život u ruralnim područjima, zbog čega su započeli pregovore sa Ministarstvom finansija u vezi programom „Selo sad“, za dodatnim sredstvima od 10 mil. € kao mjere onoga što bi budžet mogao da izdrži, a koja su neophodna za funkcionisanje sistema. Kad je riječ o problemima vodoprivrede kaže da je ovo Ministarstvo prepoznalo potrebe svih opština u Crnoj Gori, da vodi agrarnu politiku ravnopravnu prema svima i kao jedan od primjera naveo da je u Opštini Petnjica urađeno 19km vodovoda koje je koštalo oko 100.000 eura. Istakao je zadovoljstvo da su u 2021. godini sa opredijeljenim iznosom od 34. mil.€ uspjeli da, u saradnji sa svim drugim institucijama naprave sistematska rješenja, otvore 58 programa koji su u potpunosti realizovani i pored problema sa kasnim usvajanjem budžeta i agrobudžeta. Rekao je da je uz podršku Ministarstva finansija i socijalnog staranja, sniženom stopom PDV-a na jaja ostvaren fiskalni efekat od 2,1 mil.€, sniženom stopa PDV-a na bijele, stare i mlade salamurne sireve ostvaren fiskalni efekat od 4 mil.€ i da je u toku procedura donošenja Pravilnika o akcizama za gorivo za poljoprivredne proizvođače kako bi mogli jeftinije da proizvode, sa procijenjenim fiskalnim efektom od 4 mil. €. Podsjetio je na odobren iznos subvencija za poljoprivredne proizvođače i dodao da se po prvi put u Crnoj Gori prodalo sve što se proizvelo i da nema tržišnih viškova. Kad je riječ o „Kući voća“ u Andrijevići, rekao je da je to projekat za koji je izdvojeno 160.000 eura, da je potrebno raskinuti postojeći ugovor i naći novog izvođača i da je to jedan od projekata koji su trebali da budu završeni prije dvije ili tri godine. Među takvim projektima nalazi se i „Kuća maslina“ u Baru, za koju očekuje da će biti ubrzo završena i biti na usluzi maslinarima. Za pitanje u vezi sa „Lukom Zelenika“ u Herceg Novom rekao je da se takođe radi o zatečenom neriješenom statusu, da je namjera da u tom djelu formiraju ribarske luke, da je to jedna od obaveza prema Evropskoj uniji koji moraju da riješe. Kao pozitivnu stavku prepoznatu budžetom istakao je mogućnost finansiranja za nabavku stoke i mehanizacije. Zbog svega navedenog, izrazio je nadanje da će u razgovoru sa Ministarstvom finansija i socijalnog staranja uspijeti da se usaglase sa svim obrazloženjima i naprave jednu komponentu projekta koja bi bila isključivo razvojna za poljoprivredu što bi zahtijevalo amandmandsko djelovanje u mjeri u kojoj je to za Ministarstvo finansija i socijalnog staranja prihvatljivo i neće ugroziti državni budžet, jer svaki euro koji se uložio u poljoprivredu je kapitalna investicija.

Ivana Đurović, državna sekretarka u Ministarstvu ekonomskog razvoja u odgovoru poslanicima navela je da je od strane Vlade turizam dobio poziciju koju zaslužuje i da se to najbolje vidi kroz Predlog kapitalnog budžeta za oblast turizma, koji je najveći poslije saobraćaja, sa projektovanim iznosom preko 21 mil. €. Predlog kapitalnog budžeta podrazumijeva ulaganje i u druge oblasti od kojih turizam zavisi a koje su danas najveće opterećenje za razvoj turizma kao što su neplanska i nelegalna gradnja, nedostatak infrastrukture, problem sa odlaganjem otpada, zagađenost i mnogi drugi. Ono što Ministarstvo namjerava da uradi su unapređenje zakonske regulative, rješavanje problema sive ekonomije, uklanjanje biznis barijera. Navela je da je od krucijalne važnosti za turizam ulaganje u druge sektore sa kojima je turizam povezan. Kad je riječ o finansiranju turizma rekla je da Nacionalna turistička organizacija obavlja veliki i težak posao, da su promotivne aktivnosti turističke privrede velike i da ih je teško dostići, zbog čega smatra da ne treba u negativnom kontekstu govoriti o nefinansiranju turizma. Istakla je da Strategija razvoja nautičkog turizma obuhvata pored Kotora i Bara i druge opštine na crnogorskom primorju, da su sve konsultantske usluge naslijeđene ugovore obaveze koje se moraju sprovesti, kao što je slučaj sa HTP „Boka“ čiji je slučaj sada na Privrednom sudu, da za „Luku Zeleniku“ postoji veliko interesovanje turističke privrede i da će biti obuhvaćena Strategijom nautičkog turizma, ali da sve zavisi od Ministarstva kapitalnih investicija. Smatra da je bolje novac za subvencije koje su predstavljale podršku turističkoj privredi za 2021. godinu u ovom trenutku iskoristiti za unapređenje turističke infrastrukture, smanjenje sive ekonomije i druge važne aspekte. Na kraju je naglasila da razvoj turizma zavisi od razvoja drugih grana i zamolila za razumijevanje kada su u pitanju ovako raspoređena sredstva.

Predsjednik Odbora Dragan Krapović naveo je da je saglasan sa jednim dijelom izlaganja državne sekretarke Đurović da postoje infrastrukturni problemi u turizmu i dodao da su ti problemi vezani za „špic“ sezone. Kako je namjera da se radi na produženju turističke sezone, kada infrastrukturni problemi nijesu toliko izraženi, smatra da se do toga ne može doći sa ovakvim ulaganjem u promociju i destinacijski menadžment. Saglasan je da se u jednom djelu privreda sama promoviše, međutim to je dominantno usmjereno na velika preduzeća koja imaju sredstva za promociju, ali se postavlja pitanje šta da rade mala i srednja preduzeća koja čine najveći dio turističke privrede. S tim u vezi, smatra da je najbolja promocija malih i srednjih preduzeća preko Nacionalne turističke organizacije i zbog toga su im potrebna veća sredstva. Kad je u pitanju siva ekonomija ocijenio je da efikasnijeg instrumenta za proširenje poreske baze, veću poresku disciplinu i smanjenja sive ekonomije nema od mjere koju je predložio da ostane na snazi, a koja se odnosi na smanjenje stope PDV-a na usluge hrane i smještaja. Pored ovoga, rekao je da je ova mjera poželjna u drugim segmentima poput povećanja zapošljavanja, povećanja investicija u biznis, unapređenja destinacijske konkurentnosti. Ukazao je da je po stavci „Unapređenje i implementacija zakonodavnog okvira za efikasniji industrijski i regionalni razvoj“ opredijeljeno 700.000,00€ odnosno 90% više sredstava u odnosu na 2021. godinu i iskazao interesovanje za zakonska rješenja koja je potrebno pripremiti uz tolika novčana izdvajanja. Ocijenio je da ovakav odnos prema turizmu nije novina i najavio amandmandsko djelovanje na Predlog budžeta, kako bi se u saradnji sa Ministrastvom finansija i socijalnog staranja ovo zakonsko rješenje unaprijedilo.

Janko Odović, državni sekretar u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja na pitanje poslanice Đurović odgovorio je da su predviđena sredstva za sufinansiranje

Dnevnog centra za djecu i omladinu sa teškoćama u razvoju u iznosu od 150€ po korisniku. U dijelu tvrdnje da ministar Spajić ne vodi računa o ljudima koji se nalaze na granicama socijalne potrebe istakao je da je za poziciju socijalne i dječije zaštite budžet za narednu godinu povećan za oko 25 mil. eura.

Istakao je da su sredstva za promociju turizma preko Nacionalne turističke organizacije smanjena iz razloga što se u prethodnom periodu tim novcem finansirao Montenegro Airlines i da je za narednu godinu predviđeno povećanje sredstava za turističku infrastrukturu. Analizom koju je radilo Ministarstvo ekonomskog razvoja prepoznato je da su gužve, deponije, zagađenja životne sredine, nedostatak struje i vode, elementi koji odbijaju turiste iz Crne Gore, što je bila osnova da se kapitalni budžet za projekte zaštite životne sredine sa prošlogodišnjih 1,5 mil. eura za narednu godinu poveća na 11,6 mil. eura i kapitalni budžet za unapređenje turističke ponude, sa prošlogodišnjih 12,4 mil.€ za narednu godinu planira u iznosu od 21,3 mil.€. Na pitanje poslanice Laličić rekao je da je programsko budžetiranje počelo 2018. godine, ali potpuna primjena desila se ove godine. Na konstataciju da je budžet nerealan rekao je da je Vlada utvrdila održiv budžet sa predloženim zakonskim rješenjima i da je sad na poslanicima da se odluče da li će učiniti da građani imaju održivu minimalnu zaradu od 450€. Što se tiče kapitalnog budžeta za Berane rekao je da svi predlozi projekata koji su imali odlukom propisane karakteristike ušli u kapitalni budžet i da je kapitalni budžet za Berane povećan. U dijelu koji se odnosi na poljoprivredu smatra upitnim koliko bi povećanje sredstva od 10 mil. € moglo stvarno da se iskoristi ako se radi o nedostajućim sredstvima potrebnim za rešavanje problema koji su godinama zapostavljeni. Naveo je da su ovim Predlogom budžeta povećana izdavanja za poljoprivredu i jasno je vidljiva jedna razvojna komponenta budžeta za poljoprivredu. Na pitanje u vezi sa smanjenjem subvencija za turističku privredu, rekao je da je ta mjera u prethodnoj godini bila odraz situacije u kojoj se našla turistička privreda i da je za narednu godinu potrebno sredstva usmjeriti kroz kapitalni budžet i druge grane koje su povezane sa turizmom. Složio se sa predsjednikom Odbora da je Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene najzahtjevnije i najskuplje poglavlje za čiju realizaciju će sredstva biti dominantno obezbijedena kroz programe Evropske unije i Svjetske banke za oblasti koje se tiču životne sredine.

Predsjednik Odbora Dragan Krapović komentarisao je izlaganje državnog sekretara Odovića u dijelu finansiranja Nacionalne turističke organizacije i rekao da je tačno da je prethodna Vlada novac opredijeljen za rad NTO koristila za nelegalno finansiranje Montenegro Airlinesa, ali da to ne znači da taj novac treba smanjivati ili izbrisati već da je potrebno poštovati zakone, a ova oblast je regulisana Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu, Zakonom o boravišnoj taksi i Zakonom o turističkim organizacijama koji propisuju namjensko trošenje sredstava ostvarenih preko izvora prihoda koje ostvaruje NTO i sa tim u vezi pozvao nadležno Ministarstvo da se raskine sa lošom praksom koju je radila prethodna Vlada i da se ova stavka Predloga budžeta uskladi sa ostalim zakonima. Smatra da zbog pandemije i krize koja i dalje traje smanjenje subvencija od 93% je mnogo ako se uzme u obzir da je set mjera podrške turističkoj privredi proizveo realizaciju uspješne turističke sezone. Slaže se da je za dolazak gostiju važna dobra turistička infrastruktura, ali da je neophodna adekvatna promocija što je uloga Nacionalne turističke organizacije.

Poslanik dr Dejan Đurović izrazio je negodovanje zbog situacije da Predlog zakona o budžetu za 2022. godinu nije upućen u adekvatnom vremenskom intervalu što sada

otežava rad poslanika prilikom održavanja sjednica odbora. Složio se da planirana sredstva za turizam moraju biti veća, ali da ukupna ekonomija u Crnoj Gori ne treba da zavisi od jedne privredne grane. Smatra da Ministarstvo vanjskih poslova nije uvelo sankcije Rusiji ukupni prihodi od turizma bi bili puno veći. Kao doprinos da se radi o eminentnom tržištu govori podatak da su investicije iz Rusije prve u odnosu na sve Evropske zemlje. Posebno je istakao da Ministarstvo ekonomskog razvoja nije posvetilo dovoljno pažnje za Opštinu Bar, konkretno za jednu od najboljih turističkih lokacija Virpazar. S obzirom na broj posjeta tokom godine nije se pokazala volja za rješavanje putne infrastrukture ili izgradnje luke u Virpazaru za koju postoji projektna dokumentacija. Kad je riječ o Poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske promjene posjetio je na nedavno održani Okruglom stolu na kojem se konstatovalo da je ovo Poglavlje ostalo na početnoj poziciji.

Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata za državni budžet, sa aspekta planiranja kapitalnog budžeta rekao je da su u kapitalni budžet uključeni svi projekti koji su ispunili kriterijume propisane aktom za pripremu i vrednovanje kapitalnih projekata i pozvao ako postoji projekat za luku u Virpazaru da se podnese predlog jer u januaru počinje postupak planiranja kapitalnog budžeta za narednu godinu.

Poslanik dr Dejan Đurović istakao je da je izrađeno idejno rješenje projektnog zadatka za rješavanje putne infrastrukture u Virpazaru, da će podnijeti amandman sa tim predlogom i očekuje podršku nadležnog Ministarstva.

Poslanica Jelena Božović komentarisala je izlaganja državnog sekretara Odovića, govorila je o Dnevnim centrima za djecu i odrasle sa teškoćama u razvoju i naglasila da je jako važno da ove centre posjećuju i ljudi u Ministarstvu koji se bave finansijama kako bi na pravi način mogli kreirati politike i donositi odluke. Ukazala je da ministar Miloško Spajić ne prisustvuje sjednicama odbora na kojima se raspravlja o ovako značajnim temama. Kad je riječ o Opštini Berane istakla je da ima jedan od najnižih indeksa razvijenosti od svih opština, da se od ukupno 24 opštine predviđene kapitalnim budžetom, Opština Berane nalazi na posljednjem mjestu i da nije tačan podatak da su povećani izdaci po osnovu kapitalnih projekata za ovu opštinu.

Odbor je sa devet glasova "ZA" ocijenio da predložena sredstva za realizaciju programa 18 003 "Ekologija i priroda", organizacioni kod 41501 - Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i programe 16 002 "Poljoprivreda" i 16 006 "Vodoprivreda", organizacioni kod 41101 - Ministarstvo poijoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, ne omogućavaju u dovoljnoj mjeri realizaciju planiranih aktivnosti.

Kada je u pitanju organizacioni kod 41509 - Nacionalna turistička organizacija, kod programa 15 019 "Turistička djelatnost", Odbor predlaže da se u okviru programa sagleda mogućnost amandmanskog djelovanja na način da se mijenja izdatak po ekonomskoj klasifikaciji 4 i glasi;

"4 -izdaci iznos od "933.444,57" mijenja se i glasi "2.947.691,42"

41 -tekući izdaci iznos od "924.443,57" mijenja se i glasi "2.615.435,1".

Sjednica je prekinuta u 13h i 05 minuta.

Deseta sjednica Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje nastavljena je 24. decembra (petak) 2021. godine.

Sjednica je počela u 12:55 časova.

Predsjedavao je Dragan Krapović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali/e poslanici/e, članovi/ce Odbora: Slaven Radunović, Jelena Božović, Milo Božović, dr Dejan Đurović, mr Danijela Đurović, dr Predrag Sekulić, Jovanka Laličić i Bogdan Fatić.

Sjednici nijesu prisustvovali/e poslanici/e, članovi/ce Odbora: Genci Nimanbegu, Suada Zoronjić, Nikola Rakočević i Kenana Strujić Harbić.

Rad sjednice nijesu pratili predstavnici medija.

Presjednik Odbora Dragan Krapović podsjetio je da je Odbor na sjednici od 09. decembra 2021. godine utvrdio dnevni red i da se na toj sjednici razmotrena Prva tačka dnevnog reda.

- 2. Druga tačka dnevnog reda** - Inicijativa za kontrolno saslušanje mr Aleksandra Stijovića, ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i prof. dr Ratka Mitrovića, ministra ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, br. 00-63-10/21-36/2, koju je podnio poslanik dr Dejan Đurović.

Predlagač inicijative dr Dejan Đurović obrazložio je razloge za podnošenje inicijative. Naveo je da se godinama narušava tok rijeke Bojane i dolazi do devastacije ostrva Ada Bojana i da problem ne rješava a radi se o turističkoj destinaciji koja predstavlja najljepši dio Crne Gore. Mišljenje je da je potrebno održati saslušanje na ovu temu i zauzeti stav o budućim aktivnostima za rješavanje ovog problema.

Odbor je sa sedam glasova ZA, na osnovu člana 75 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, odlučio da održi kontrolno saslušanje mr Aleksandra Stijovića, ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i prof. dr Ratka Mitrovića, ministra ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, br. 00-63-10/21-36/2, na temu: „Erozija plaže na Adi Bojani i gubitak prirodnog hranjenja, mogućnosti i šanse za očuvanje i revitalizaciju plaže“ koju je podnio poslanik dr Dejan Đurović.

Datum održavanja kontrolnog saslušanja biće naknadno određen.

- 3. Treća tačka dnevnog reda** - Izvještaj sa konsultativnog saslušanja mr Jakova Milatovića, ministra ekonomskog razvoja, na temu: „Analiza turističke sezone u 2021. godini i dalji koraci u pravcu razvoja turizma u Crnoj Gori.“

Predsjednik Odbora Dragan Krapović podsjetio je da je Nacrt izvještaja sa predlogom ocjena i stavova dostavljen članovima Odbora putem elektronske pošte pa je shodno tome predložio da Odbor utvrdi sljedeće:

OCJENE I STAVOVE

1. Odbor je ocijenio da je ljetnja turistička sezona 2021. godine bila uspješna.

2. Odbor je konstatovao potrebu za unapređenjem stanja komunalne infrastrukture kako bi se time zadovoljile potrebe turista.
3. Odbor je ocijenio da je neophodno raditi na cjelogodišnjoj turističkoj ponudi i njenom diverzifikovanju.
4. Odbor je ukazao da je potrebno razmotriti ponovno uvođenje krizne mjere kada je u pitanju stopa PDV-a za usluge hrane i pića u ugostiteljskim objektima.

Odbor je sa 7 glasova "ZA" utvrdio ocjene i stavove (četiri) i odlučio da ih, shodno članu 73 stav 5 Poslovnika Skupštine Crne Gore, dostavi Ministarstvu ekonomskog razvoja, Ministarstvu finansija i socijalnog staranja i Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, na dalju realizaciju, i Skupštini Crne Gore, na upoznavanje.

4. Četvrta tačka dnevnog reda – Tekuća pitanja

Predsjednik Odbora Dragan Krapović u okviru ove tačke dnevnog reda informisao je članove Odbora o sljedećem:

- a. Da je Delegacija SEJM-a Poljske u periodu od 22-25. novembra 2021. godine posjetila Crnu Goru i ocijenio da je posjeta uspješno realizovana i značajna za saradnju Crne Gore i Poljske kao važnog eminentnog turističkog tržišta. Informacija o posjeti je dostavljena članovima Odbora uz Saziv, putem elektronske pošte.
- b. Da su Predsjednik Odbora Dragan Krapović, član Odbora dr Predrag Sekulić i članice Odbora mr Danijela Đurović, Jelena Božović i Suada Zoronić, zajedno sa direktorom Regionalnog vodovoda Crnogorsko primorje, Josipom Đuraškovićem, tehničkim direktorom Ivanom Špadijerom i vodećom inženjerkom Marijanom Zenović, obišli lokaciju vodoizvorišta Bolje sestre kako bi se upoznali sa posljedicama antropogenih aktivnosti u neposrednoj zoni sanitarne zaštite vodoizvorišta, stanjem vodoizvorišta i pregledom situacije uzrokovane eksploatacijom pijeska i šljunka. Informacija o posjeti je dostavljena članovima Odbora uz Saziv, putem elektronske pošte.
- c. Da je 19. decembra 2021. godine Skupštini Crne Gore dostavljena predstavka broj 00-8/21-424, mještana Grblja, u kojoj su iznijete primjedbe na koncesioni akt ležišta Platac u opštini Kotor. Povod za podnošenje predstavke je objavljivanje Poziva na javnu raspravu (od 2. do 19. novembra) o nacrtu Koncesionog akta ležišta „Platac“ u opštini Kotor od strane Ministarstva kapitalnih investicija. Podnosioci predstavke su stava da je donošenje Nacrta koncesionog akta, bez sanacije postojećeg stanja, preuranjeno. U prilog tome naveli su podatak da se predmetna lokacija eksploatiše od 2006. godine, da kontrola količine eksploatacije nije vršena, kao i da je Državna revizorska institucija u svom Izvještaju konstatovala da se inspekcijskim pregledima nije moglo zaključiti, da li je provjeravano vođenje evidencije o količinama izvađenih mineralnih sirovina, u koje svrhe je izvađena mineralna sirovina korišćena i da li je izvađena veća količina od odobrene količine mineralnih sirovina. Takođe, mišljenja su da bez Izvještaja o stanju eksploatacije navedenog područja nije moguće pripremiti kvalitetan koncesioni akt, kao i da predmetna lokacija nije podobna za eksploataciju i proizvodnju asfalta jer je riječ o bezvodnom kraju u kome stanovnici za piće koriste kišnicu, kao i da se koncesiono područje, prošireno

predloženim koncesionim aktom, graniči sa izgrađenim kućama i vjerskim objektima. Predstavka je dostavljena Odboru za ekonomiju, finansije i budžet kao matičnom Odboru, dok je Odboru za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje dostavljena na upoznavanje, s obzirom da upućuje na mogućnost devastacije životne sredine. Istakao je da se predstavka odnosi na nadležnosti Odbora za ekonomiju finansije i budžet i pitao članove Odbora da li imaju dodatnih predloga po ovoj tački dnevnog reda.

Poslanik Predrag Sekulić povodom dostavljene predstavke broj 00-8/21-424 konstatovao je da je u međuvremenu odobren koncesion akt ležišta „Platac“ i vjeruje da će inspeksijski organi u narednom periodu doći do svih relevantnih podataka. Istakao je da se u ovom slučaju radi o dva problema, jedan je problem devastacije životne sredine a drugi je problem ugrožavanja turizma i sugerisao da se u budućnosti treba blagovremeno reagovati na ovakve stvari.

Predsjednik Odbora, Dragan Krapović saglasan je da treba blagovremeno reagovati na ovakve stvari, da se Odbor u domenu svoje nadležnosti može upoznati sa problemom i donijeti neku vrstu zaključaka ali da na osnovu njegovih saznanja Koncesioni akt nije odobren već da je usvojena Informacije na osnovu koje se može raspisati Koncesioni akt. Ovom prilikom je apelovao da se ne ide u pravcu suprotnom od onoga što su građani istakli u predstavci, posebno zbog djela vezanog za devastaciju životne sredine i narušavanje turističkog ambijenta.

Poslanik Predrag Sekulić ukazao je da na tom području postoje vjerski objekti stari nekoliko vjekova a da je poznato koliko eksploatacija kamena u blizini može narušiti ono što je pitanje statike i temelja takvih objekata.

* * *

Sjednica Odbora je zaključena u 13 sati i 10 minuta.

Broj: 00-63-10/22-

SEKRETARKA ODBORA

mr Milena Kapa

PREDSJEDNIK ODBORA

Dragan Krapović

Zapisnik sačinio:

Slaven Jovanović, samostalni savjetnik II